

Kommissionens arbetsprogram 2018

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 7 november 2017 att ge bl. a. arbetsmarknadsutskottet möjlighet att yttra sig över Kommissionens arbetsprogram 2018 – En agenda för ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU (KOM(2017) 650).

Arbetsmarknadsutskottet begränsar sitt yttrande till det aviserade förslaget om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet.

Utskottet föreslår att utrikesutskottet i sin granskning lyfter att en ny europeisk arbetsmarknadsmyndighet *inte* bör finnas med i den gemensamma programförklaring med prioriteringar för det kommande året som EU:s institutioner väntas skriva under i december 2017. Utrikesutskottet bör framhålla att samverkan i första hand bör förbättras genom att befintliga processer och strukturer utnyttjas och att det kan ifrågasättas vilket mervärde en ny europeisk arbetsmarknadsmyndighet skulle ha.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, MP, V).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2018

Bakgrund

Europeiska kommissionen presenterade den 24 oktober 2017 Kommissionens arbetsprogram 2018 – En agenda för ett mer enat, starkare och mer demokratiskt EU (KOM(2017) 650). Det är det fjärde och sista arbetsprogrammet som den nuvarande kommissionen lägger fram. Arbetsprogrammet innehåller dels nya förslag som ska komma senast i maj 2018, dels ett antal mer framtidsblickande initiativ med sikte på 2025. Arbetsprogrammet utgår från kommissionens tio prioriteringar för mandatperioden och bygger på det tal som Jean-Claude Juncker höll om tillståndet i unionen den 13 september 2017.

Under hösten 2017 ska kommissionen, rådet och Europaparlamentet enas om en gemensam programförklaring med prioriteringar för det kommande året. Programförklaringen ska läggas fram i december 2017.

En europeisk arbetsmarknadsmyndighet

I arbetsprogrammet, under prioriteringen En fördjupad och mer rättvis inre marknad, aviserar kommissionen bl.a. ett paket för social rättvisa. Ett initiativ som ingår i paketet är ett förslag om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet. Kommissionen avser att lägga fram ett sådant förslag under våren 2018.

Juncker säger i sitt tal om tillståndet i unionen den 13 september 2017 att det är orimligt att ha en bankmyndighet som övervakar bankstandarder men inte någon arbetsmarknadsmyndighet i EU för att säkerställa rättvisa på vår inre marknad. En europeisk arbetsmarknadsmyndighet ska enligt Juncker bl.a. övervaka att utstationeringsdirektivet efterlevs av medlemsstaterna.

I ett faktablad om den planerade myndigheten skriver kommissionen att myndigheten ska se till att EU:s bestämmelser om arbetskraftens rörlighet tillämpas rättvist, enkelt och effektivt. Där står vidare att arbetsmarknadsmyndigheten ska förbättra samarbetet mellan arbetsmarknadsmyndigheterna på olika nivåer och även underlätta hanteringen av gränsöverskridande fall. Vidare ska myndigheten motverka missbruk av arbets- och sociallagstiftningen och organisera gemensamma gränsöverskridande kontroller.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inledningsvis att frågor som rör sysselsättning och socialpolitik är fundamentala för alla medlemsstater. EU arbetar i många avseenden med dessa frågor. Exempelvis finns gemensamma regler för skydd av arbetstagare,

och medlemsländerna samordnar sin politik på sysselsättningsområdet inom ramen för EU:s tillväxtstrategi, Europa 2020. I huvudsak tillhör dock dessa frågor medlemsländernas kompetens.

I arbetsprogrammet för 2018 aviserar kommissionen ett förslag om att inrätta en europeisk arbetsmarknadsmyndighet vars uppgift ska vara att se till att EU:s bestämmelser om arbetskraftens rörlighet tillämpas rättvist, enkelt och effektivt. Utskottet noterar att förslaget finns under rubriken En fördjupad och mer rättvis inre marknad, vilket tyder på att kommissionen har mer långtgående ambitioner än att samordna medlemsstaternas politik.

Utskottet är positivt till att förbättra samverkan mellan medlemsländerna för att motverka kringgående av lagstiftning, förbättra genomförandet, skydda arbetstagare och hantera gränsöverskridande frågor. Utskottet kan se ett behov av att samordna medlemsstaternas myndigheter men anser inte att en ny myndighet på EU-nivå behöver inrättas för att hantera dessa frågor. Samverkan bör i första hand förbättras genom att befintliga processer och strukturer utnyttjas. Exempelvis har det s.k. tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet medfört nya bestämmelser om administrativt samarbete mellan myndigheter på utstationeringsområdet.

Kommissionen har ännu inte presenterat sitt konkreta förslag, men utskottet hade den 21 november 2017 en tidig överläggning med regeringen för att Sverige ska ha reella möjligheter att påverka i frågan om huruvida en ny myndighet ska inrättas. Utskottet vill framhålla att det är centralt att respektera nationella arbetsmarknadsmodeller och medlemsstaternas kompetens på det sociala området och på sysselsättningsområdet. Utskottet kan inte ställa sig bakom en idé om att en europeisk arbetsmarknadsmyndighet skulle ha mandat att utföra självständiga kontroller och inspektioner eller omfatta obligatoriskt gränsöverskridande samarbete på operativ nivå mellan medlemsstaternas nationella myndigheter. Utskottet anser att det kan ifrågasättas vilket mervärde en ny myndighet skulle ha och anser till skillnad från regeringen att Sverige aktivt bör arbeta för att en arbetsmarknadsmyndighet på EU-nivå inte inrättas.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att utrikesutskottet i sin granskning av kommissionens arbetsprogram för 2018 lyfter fram att en ny europeisk arbetsmarknadsmyndighet *inte* bör finnas med i den gemensamma programförklaring med prioriteringar för det kommande året som EU:s institutioner väntas skriva under i december 2017. Utrikesutskottet bör framhålla att en förbättrad samverkan i första hand bör ske genom att befintliga processer och strukturer utnyttjas och att det kan ifrågasättas vilket mervärde en ny europeisk arbetsmarknadsmyndighet skulle ha.

Stockholm den 28 november 2017

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Jessica Polfjärd (M), Jessica Roswall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Patrik Björck (S), Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP), Eva-Lena Jansson (S), Magnus Persson (SD), Fredrik Malm (L), Ali Esbati (V), Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S), Magnus Manhammar (S), Erik Andersson (M) och Eva Lohman (M).

Avvikande meningar

1. Kommissionens arbetsprogram 2018 (S, MP)

Raimo Pärssinen (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Patrik Björck (S), Marco Venegas (MP), Eva-Lena Jansson (S), Helén Pettersson i Umeå (S) och Magnus Manhammar (S) anför:

Vi anser inledningsvis att Sverige ska delta fullt ut, aktivt och konstruktivt i EU-samarbetet. Detta har vi anfört tidigare. Behovet av samarbete på lämpliga och relevanta nivåer har inte minskat. Enligt oss är den sociala dimensionen av väsentlig betydelse också för att den fria rörligheten ska fungera. Det europeiska samarbetet skapar välbefinnande för och sammanhållning mellan människor. För att tillväxten och konkurrenskraften ska öka samtidigt som våra samhällen ska hålla ihop krävs det också sociala reformer.

Utskottet hade den 21 november 2017 en överläggning med regeringen om det aviserade förslaget om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet. Vår förhoppning var att utskottet skulle ge regeringen stöd att för Sveriges räkning bedriva ett aktivt påverkansarbete i frågan om hur en ny myndighet ska utformas.

Vi delar regeringens bedömning och stödjer regeringens vilja att arbeta aktivt för att vara med och påverka utformningen av den nya myndigheten. Vi beklagar att utskottet inte vill se att det behövs en konstruktiv hållning för att Sverige ska kunna vara med och påverka grundläggande frågor om myndighetens utformning och därmed bevaka svenska intressen.

Mot denna bakgrund föreslår vi att utrikesutskottet i sin granskning av kommissionens arbetsprogram 2018 lyfter att det är viktigt för Sverige att påverka ett förslag om en eventuell europeisk arbetsmarknadsmyndighet i ett tidigt skede. Om Sverige ska ha inflytande i utformandet av ett sådant förslag måste vi vara aktiva i processen. När ett förslag väl finns på bordet kommer vi att ta ställning till det. Utrikesutskottet bör också redogöra för vår uppfattning om att en ny myndighet på området bör ha ett tydligt mervärde för att vi ska kunna bejaka den.

Myndighetens befogenheter bör inriktas på gränsöverskridande aspekter kopplade till rörlighetsfrågor på arbetsmarknaden. Den bör inte ha mandat att utföra självständiga kontroller och inspektioner eller omfatta obligatoriskt gränsöverskridande samarbete på operativ nivå mellan medlemsstaternas nationella myndigheter. Myndigheten bör inte ha någon roll i att tolka nationella kollektivavtal och inte heller ta egna initiativ till att föreslå ny lagstiftning på arbetsmarknadsområdet. Vidare bör framhållas att det är angeläget att respektera fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella arbetsmarknadsmodeller och sociala trygghetssystem och principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Det är också angeläget att finansiering sker inom de ekonomiska ramarna.

2. Kommissionens arbetsprogram 2018 (V)

Ali Esbati (V) anför:

EU:s grundlagsfästa marknadsliberalism har sedan länge inneburit ett hinder i stärkandet av arbetstagarnas rättigheter och villkor. En viss tendens till att ge arbetsrättsliga och sociala frågor ett större utrymme i överväganden inom EU-systemet kan skönjas under senare år, t.ex. i samband med den riktade omförhandlingen av utstationeringsdirektivet och i processen som nu har lett fram till antagandet av en social pelare. Det är i det perspektivet som högerpartiernas vilja att sätta käppar i hjulet för regeringens EU-arbete på arbetsmarknadsområdet generellt ska ses.

Arbetsmarknadsutskottet hade den 21 november 2017 en överläggning med regeringen om det aviserade förslaget om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet. Min förhoppning var att utskottet skulle ge regeringen stöd att för Sveriges räkning bedriva ett aktivt påverkansarbete i frågan om hur en ny myndighet ska utformas.

Jag delar regeringens bedömning och stödjer regeringens vilja att arbeta aktivt för att vara med och påverka utformningen av den nya myndigheten. Jag beklagar att utskottet inte vill se att det behövs en konstruktiv hållning för att Sverige ska kunna vara med och påverka grundläggande frågor om myndighetens utformning och därmed bevaka svenska intressen – särskilt när det gäller en stark autonomi för arbetsmarknadens parter i alla frågor som rör förhållanden på arbetsmarknaden, och oviljan mot en självförstärkande överstatlig byråkrati.

Mot denna bakgrund föreslår jag att utrikesutskottet i sin granskning av kommissionens arbetsprogram för 2018 lyfter att det är viktigt för Sverige att påverka ett förslag om en eventuell europeisk arbetsmarknadsmyndighet i ett tidigt skede. Om Sverige ska ha inflytande i utformandet av ett sådant förslag måste vi vara aktiva i processen. När ett förslag väl finns på bordet kommer jag att ta ställning till det. Utrikesutskottet bör också redogöra för min uppfattning att en ny myndighet på området bör ha ett tydligt mervärde för att jag ska kunna bejaka den.

Myndighetens befogenheter bör inriktas på gränsöverskridande aspekter kopplade till rörlighetsfrågor på arbetsmarknaden. Den bör inte ha mandat att utföra självständiga kontroller och inspektioner eller omfatta obligatoriskt gränsöverskridande samarbete på operativ nivå mellan medlemsstaternas nationella myndigheter. Myndigheten bör inte ha någon roll i att tolka nationella kollektivavtal och inte heller ta egna initiativ till att föreslå ny lagstiftning på arbetsmarknadsområdet. Vidare bör framhållas att det är angeläget att respektera fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella arbetsmarknadsmodeller och sociala trygghets-system och principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Det är också angeläget att finansiering sker inom de ekonomiska ramarna.